

Wymagania niezbędne z przedmiotu język polski dla uczniów klasy VI szkoły podstawowej

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY 6

niedostateczny

- Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 6 uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- Uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- Poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 6 umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- Uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- Poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 6 pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- Uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- Uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- Uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- Uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

SZCZEGÓLWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY 6

- Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

dopuszczający	dostateczny	Dobry	bardzo dobry	celujący
<p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> skupia uwagę na krótkich i dłuższych wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) powtarza ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, prostego tekstu poetyckiego, fabuły usłyszonej historii <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost rozumie ogólny sens czytanych utworów czyta teksty płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym stara się poprawnie akcentować wyrazy samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie rozpoznaje życzenia, ogłoszenia, instrukcje, przepis, list, dedykację wybiera najważniejsze informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, potrafi odszukać i poprawnie przepisać cytaty na zadany temat <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> potrafi sprawdzić pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzystać ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych 	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> ślucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje główne intencje nadawcy i nastrój słuchanych komunikatów powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, tekstu poetyckiego, opowiada fabułę usłyszonej historii, formułuje pytania <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów oddziela fakty od opinii w prostych tekstach wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu, dedykacji, podziękowania, listu wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, wyszukuje cytaty na zadany temat i poprawnie je zapisuje wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzysta ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, potrafi znaleźć hasło w słowniku frazeologicznym, 	<p>Ocenę dobłą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odwiedzanych utworów wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi; formułuje pytania i rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów odróżnia informacje ważne od mniej ważnych na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> identyfikuje i krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym i z niewielką pomocą nauczyciela omawia je na poziomie przenośnym czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się je interpretować głosowo głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, rozumie ich funkcję wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i 	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, rozumie ich wydźwięk wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu swobodnie odczytuje nastrój, intencje i przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i nieliterackich samodzielnie wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistość oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głosowo, zwracając uwagę np. na wyrażane emocje i interpunkcję głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens i nastrój odczytywanego tekstu; poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo ma świadomość konstrukcji wypowiedzi 	<p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SLUCHANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> odczytuje, interpretuje i wyjaśnia przenośny i symboliczny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich <p>CZYTANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi i przemyśleń odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i prozatorskie oraz samodzielnie i w sposób oryginalny je interpretuje <p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym, argumentacyjnym lub oceniającym szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, języka polskiego, wyrazów obcych, frazeologicznych itd.; dba o poprawność ortograficzną, językową, merytoryczną, kompozycyjną swoich wypowiedzi, świadomie korzystając z potrzebnych w danej sytuacji słowników i innych materiałów (np. poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych) <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p>

<ul style="list-style-type: none"> potrafi odszukać wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych, umie z pomocą nauczyciela sprawdzić użycie związków w słowniku poprawnej polszczyzny potrafi znaleźć prostą informację w internecie, stara się wyszukiwać wiarygodne informacje z pomocą bibliotekarza korzysta z zasobów bibliotecznych, w tym ze słowników specjalnych, np. terminów literackich 	<p>potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwija umiejętności posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do swoich potrzeb stara się rozwijać umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych 	<p>stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach (w tym oficjalnych), dziennikach, pamiętnikach, relacjach, dedykacjach, podziękowaniach</p> <ul style="list-style-type: none"> wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, cytatów wskazuje przerośnięte znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przerośnięte znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi 	<p>rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach i informację ważną od drugorzędnych wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach i pamiętnikach, dedykacjach, podziękowaniach odczytuje i twórczo wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce, swobodnie posługuje się cytatami w mowie i piśmie wskazuje i odczytuje przerośnięte znaczenie wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje funkcje analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści, hymnu, legendy itd. w innych tekstach kultury, świadomie odczytuje różne gatunki powieści, rozumie konwencję gatunków mieszanych, zwłaszcza we współczesnych tekstach literatury dziecięcej dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam itp. odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych jako nosicieli uniwersalnych postaw i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
<p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p>	<p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p>	<p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p>	<p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p>	<p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p>
<ul style="list-style-type: none"> krótko mówi o swoich reakcjach czytelnicznych i temacie utworu dostrzega zabiegi stylistyczne w znanych mu z lekcji utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce; z pomocą nauczyciela wskazuje w znanych mu z lekcji utworach typowe przykłady następujących środków poetyckich: epitet, porównanie, przerośnięcie, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenia, zdrobnienie, zgrubienie, anafora, pytanie retoryczne, i podaje ich przykłady zna i wyjaśnia pojęcia <i>podmiot liryczny, autor, adresat wiersza i bohater wiersza</i> odróżnia teksty użytkowe od literackich, z pomocą nauczyciela rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy odróżnia utwory pisane wierszem i prozą, stosuje terminy <i>wiersz, proza</i> krótko i na ogół trafnie określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim omówionym na lekcji, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, wątek główny, fabuła, wydarzenia, bohater (pozytywny – negatywny), z pomocą nauczyciela określa wątki poboczne utworu i punkt kulminacyjny rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator) odróżnia dialog od monologu rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, hymn, legendę, przypowieść i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, podaje ich główne cechy, nazywa rodzaj omówionej na lekcji powieści (obyczajowej, fantasy, fantastycznonaukowej, historycznej, przygodowej) zna pojęcie <i>moral</i>, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela zna pojęcia: <i>wers, zwrotka, rym, refren, liczba sylab w wersie</i>, wskazuje je w wierszach znanych z lekcji wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (np. informacyjny, rozrywkowy) spośród innych przekazów i tekstów kultury, operuje podstawowym słownictwem związanym z teatrem (np. akt, kurtyna, gra aktorska, 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa swoje reakcje czytelniczne, określa temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przerośnięcie, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, anafora, pytanie reoryczne) z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe; rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy określa i nazywa elementy świata przedstawionego w poznanym na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy) rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego wskazuje w poznanym na lekcji utworze cechy mitu, bajki, hymnu, przypowieści i noweli, legendy, dziennika, pamiętnika, powieści; wymienia gatunki powieści (obyczajowa, fantasy, fantastycznonaukowa, historyczna, przygodowa) i podaje jej cechy, potrafi określić rodzaj powieści omówionej na lekcji i podać jej cechy odróżnia dialog od monologu, wskazuje je w utworze cytuje moral bajki i wyjaśnia dosłowny sens przypowieści rozpoznaje w utworach wierszowanych elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym (dokładny – niedokładny), refren, liczba sylab w wersie rozpoznaje wiersz biały wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (np. rozrywkowy, informacyjny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je 	<p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych; korzysta w razie potrzeby ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego; samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, encyklopedii potrafi znaleźć informacje w słowniku bohaterów literackich i innych słownikach rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do znalezienia potrzebnych mu informacji rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji zna i regularnie stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line) <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa i uzasadnia swoje reakcje czytelniczne, określa tematykę i problematykę utworu odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przerośnięcie, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anafora, pytanie retoryczne, przeważnie objaśnia ich znaczenie rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, opisuje cechy podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego) wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, rozpoznaje tekst publicystyczny informacyjny, reklamowy i rozumie ich funkcje analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – 	<p>DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami świadomie używa słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, bohaterów literackich i innych słowników i encyklopedii dla wzbogacenia warstwy językowej tekstu oraz jego treści rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do rozwijania własnych zainteresowań systematycznie rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (papierowych oraz on-line), korzysta z nich z własnej inicjatywy <p>ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p> <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie i poprawnie opowiada o swoich reakcjach i refleksjach czytelnicznych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utworów, konfrontuje swoje reakcje czytelniczne z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego utworu i zauważa jego złożoną problematykę odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przerośnięcie, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anafora, pytanie retoryczne, objaśnia ich funkcję i znaczenie przerośnięte rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nigdy nie utożsamiając ich ze sobą wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu 	<p>II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> z zaangażowaniem inicjuje i aktywnie podtrzymuje rozmowę/dyskusję/polemikę np. na temat przeczytanej lektury/dziela także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych polemizuje i przedstawia oryginalne, przemyślane stanowisko, formułuje tezę, na której poparcie podaje różnorodne argumenty odnoszące się do logiki oraz emocji, jego wypowiedzi cechuje szeroka wiedza, wysoka kultura, bogate słownictwo i poszanowanie dla innych stanowisk <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, trafną i celną argumentacją, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi <p>III. Kształcenie językowe</p> <ul style="list-style-type: none"> świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

<p>publiczność, rekwizyt, rola, dekoracja, efekty specjalne, dostrzega różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje treść komiksu • wymienia tytuły filmów, seriali, spektakli, programów radiowych i telewizyjnych, wysłuchane koncerty, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży • przypisuje podstawowe cechy bohaterom, krótko opowiada o ich doświadczeniach oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeńskość – egoizm, pracowitość – lenistwo • rozumie pojęcie fikcji literackiej, potrafi (z reguły poprawnie) odszukać w utworze poznanym na lekcji elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z pomocą nauczyciela na poziomie symbolicznym <p>II. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych obowiązujących podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem • odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie; stara się stosować język adekwatny do różnych sytuacji, odróżnia język oficjalny od nieoficjalnego • formułuje pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym • mówi na temat, opowiada o zdarzeniach, akcji książki, filmu • wypowiada komunikaty zawierające proste informacje • wyraża wprost swoje intencje • w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę • wygłasza z pamięci tekst utworu poetyckiego • potrafi wygłosić kilkuzdaniowe, schematyczne przemówienie, opierając się na materiale lekcyjnym • posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy • składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • potrafi sformułować prostą tezę i dobrać argument oraz przykład do tezy, krótko 	<p>na poziomie dosłownym</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje komiks i wymienia jego cechy • zna pojęcia związane z teatrem i filmem (gra aktorska, reżyser, rekwizyt, dekoracja, antrakt, adaptacja, ekranizacja, efekty specjalne, fabuła), a także odmiany filmu, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), wskazuje różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją • odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wskazuje wśród nich te, które mu się podobają • określa doświadczenia bohaterów, przypisuje im cechy oraz określa i ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeństwo – egoizm, pracowitość – lenistwo • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, potrafi odszukać w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym) i typowych – na poziomie symbolicznym <p>II. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających, wyrażen grzecznościowych) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, stara się budować kontakt ze słuchaczem, np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie doбира różne typy wypowiedzi: proste i rozwinięte, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; potrafi dostosować swoją wypowiedź do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej • formułuje pytania otwarte i zamknięte • udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych • wypowiada się logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. • wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację z wydarzenia • opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz 	<p>negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego i określa jego cechy • odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze • identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, wskazuje ich cechy, zna gatunki powieści (obyczajowa, fantastycznonaukowa, fantasy, historyczna, przygodowa), podaje ich cechy, przyporządkowuje je do konkretnych utworów • przytacza i parafrazuje moral bajki, odczytuje przesłanie przypowieści • rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu (dokładny – niedokładny), refrenu, liczby sylab w wersie, samodzielnie wskazuje w wierszu wyżej wymienione elementy • rozpoznaje wiersz biały • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i z niewielką pomocą nauczyciela interpretuje go na poziomie przenośnym • odczytuje komiks i podaje jego cechy • używa pojęć: gra aktorska, reżyser, adaptacja, antrakt, scenografia, ekranizacja, kadr, ujęcie, efekty specjalne, audycja, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, odróżnia różne gatunki filmowe, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia różnice między tekstem literackim a jego adaptacją • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wyraża i uzasadnia opinię na ich temat • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy i doświadczenia, odnosi postawy i doświadczenia bohaterów do własnych przeżyć • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą na poziomie przenośnym, wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio 	<p>lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wnikliwie omawia obrazy poetyckie w wierszu • szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, publicystyczne informacyjne, reklamowe • płynnie objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, narrator (pierwszo- i trzecioosobowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy) • odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze • bieżąco identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, szczegółowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (obyczajowej, fantastycznonaukowej, fantasy, historycznej, przygodowej) i potrafi odnieść je do lektur • objaśnia moral bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym, odczytuje dosłowne i symboliczne przesłanie przypowieści • płynnie operuje pojęciami: <i>wers, zwrotka, rym (dokładny – niedokładny, układ rymów), refren, liczba sylab w wersie</i>, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu • rozpoznaje wiersz biały • wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (informacyjny, rozrywkowy, publicystyczny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym • swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia, m.in. gra aktorska, rola, reżyser, scenarzysta, scenografia, scenograf, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa, teatralna), ekranizacja, kadr, ujęcie (i jego rodzaje), antrakt, słuchowisko, efekty specjalne, montaż; wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki filmowe, swobodnie wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia i refleksyjnie ocenia różnorakie różnice między tekstem literackim a jego adaptacją • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą
---	--	---	---

<p>uzasadnia swoją opinię</p> <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, potrafi zastosować dwukropek, przecinek, myślnik (również w zapisie dialogu), cudzysłów, rozumie funkcję średnika, nawiasu i wielokropka w zdaniu • dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje akapit, oznaczając w nim wstęp, rozwinięcie, zakończenie • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h</i> • odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielkiej litery • potrafi wymienić niektóre spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stara się oddzielać przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym • zna podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego i nieoficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, instrukcji, przepisu kulinarnego, kartki z dziennika, pamiętnika, streszczenia, sprawozdania z wydarzenia; zapisuje je z niewielką pomocą nauczyciela; potrafi zapisać proste życzenia, dedykację, podziękowania, ogłoszenie, zaproszenie • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń • pisze kilkuzdaniowy tekst o charakterze argumentacyjnym na tematy związane z codziennym życiem • sporządza krótką charakterystykę na podstawie planu i słownictwa zgromadzonego na lekcji • próbuje zredagować kilkuzdaniowy opis przeżyć • tworzy kilkuzdaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu, opisując usytuowanie elementów, ich kształt, wielkość i kolorystykę • w dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi • jego wypowiedzi są czytelne • konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, aby były poprawne pod względem językowym • rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując podstawowe zasady etykiety językowej <p>III. Kształcenie językowe</p>	<p>przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot</p> <ul style="list-style-type: none"> • recytuje utwory poetyckie, oddając ich ogólny nastrój i sens • wygłasza krótkie przemówienie na tematy związane z codziennym życiem i bieżącym materiałem lekcyjnym • stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych • składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe • świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • formułuje tezę i podaje do niej proste argumenty i przykłady, logicznie uzasadnia swoją opinię <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące użycia przecinka (np. przy wymienianiu, przed niektórymi spójnikami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika (również w zapisie dialogu), nawiasu; próbuje stosować w zdaniu średnik, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów • poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni <i>ó-u, rz-ż, ch-h</i>, pisowni cząstki <i>-by</i> z czasownikami • potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych • odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielkiej litery • potrafi wymienić spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stara się stosować tę wiedzę w praktyce, często poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym • zna zasady dotyczące pisowni przymiotników złożonych • zna i stosuje większość podstawowych zasad układu graficznego oraz zapisuje uwzględniając je: list (w tym oficjalny), kilkuzdaniowy wywiad, plan wypowiedzi ramowy i szczegółowy (z pomocą nauczyciela), ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika, pamiętnika notatki biograficznej (np. w tabeli), streszczenie, 	<p>II. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, buduje kontakt ze słuchaczem np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie, wykrzyknień • dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową • formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi • łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu • wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń • stosuje poprawne formy gramatyczne odmiennych części mowy • gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru • wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany na tematy związane z otaczającą rzeczywistością, lekturą, tekstem poetyckim, filmem itp.: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe • aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach • w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematu słownictwo, jak i słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • wygłasza przygotowane wcześniej przemówienie, dbając o dobór argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu • świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) • stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń • składa życzenia, tworzy wypowiedź 	<p>dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na ich temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, płynnie wskazuje charakterystyczne dla niego cechy • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich doświadczenia i postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej prawdopodobnej i fantastycznej, sprawnie odszukuje i objaśnia w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne • samodzielnie i poprawnie odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym) i przenośnym, poprawnie wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio <p>II. Tworzenie wypowiedzi</p> <p>MÓWIENIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, sprawnie buduje i podtrzymuje kontakt ze słuchaczem, stosując apostrofy, wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, wykrzyknienia itd. • płynnie dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące • rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego • formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową • poprawnie stosuje formy czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi • w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką • w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematu słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji
--	---	--	---

<p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> słownictwa – np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami wyrazy bliskoznaczne i antonimy, stara się stworzyć poprawne związki wyrazowe, podaje przykłady wyrazów wieloznacznych, związków frazeologicznych, przysłów składni – wymienia rodzaje zdań: pojedyncze oznajmujące, rozkazujące, pytające, zdania złożone; konstruuje poprawne zdania pojedyncze; stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu; rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania; wskazuje podmiot(wyrażony rzeczownikiem) i orzeczenie(czasownikowe) w typowym zdaniu; wie, że podmiot można wyrazić różnymi częściami mowy; odszukuje orzeczenie imienne w zdaniach znanych z lekcji; wymienia pozostałe części zdania: przydawka, dopełnienie, okolicznik, podaje pytania, na które odpowiadają; zna pojęcia <i>związek wyrazowy</i>, <i>wyraz nadrzędny</i>, <i>wyraz podrzędny</i>, <i>grupa podmiotu</i>, <i>grupa orzeczenia</i>; wskazuje w zdaniu wyrazy, które się ze sobą łączą; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; z pomocą nauczyciela lub odnosząc się do schematu sporządza wykres zdania pojedynczego; rozpoznaje na przykładach z lekcji zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres prostego, krótkiego zdania złożonego) fleksji – rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej odmianie, czasowniki, przymiotniki, liczebniki i wymienia większość ich typów; podaje pytania, na które odpowiadają odmienne i nieodmienne części mowy; podaje przykłady różnych rodzajów liczebników, zaimków, odmienia zaimki; z reguły poprawnie określa czas, osobę, liczbę, rodzaj, tryb czasownika, a z niewielką pomocą nauczyciela aspekt: dokonany, niedokonany, stronę czasownika; wskazuje rzeczowniki własne i pospolite; odmienia i stopniuje przymiotniki; oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji; stopniuje przysłówki; rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>); podaje przykłady przyimka, partykuły, spójnika i wykrzyknika; poprawnie odmienia najbardziej popularne wyrazy o nietypowej odmianie; odmienia według wzoru czasowniki typu <i>wziąć</i> fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, przy pomocy nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; podaje przykłady głosek 	<p> sprawozdanie, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, proste, krótkie streszczenie, sprawozdanie(z wydarzenia i z pomocą nauczyciela z filmu, spektaklu,), życzenia, podziękowanie, dedykację</p> <ul style="list-style-type: none"> układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń pisze krótki, logiczny tekst argumentacyjny sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, pisze opis przeżyć z wykorzystaniem słownictwa z lekcji tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni, ich wygląd (kolor, kształt itp.) w dłuższych formach wypowiedzi stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym i na ogół poprawne pod względem językowym używa wypowiedzeń pojedynczych i złożonych w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych stara się dostrzec błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie, potrafi wprowadzić je w tekst dobiera argumenty i przykłady do tezy, rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy wieloznaczne, bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe, wyjaśnia znaczenie znanych związków frazeologicznych, przysłów, odróżnia słownictwo wartościujące i opisujące składni – konstruuje typowe i proste zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte i rozpoznaje je na typowych przykładach; konstruuje wypowiedzenia złożone współrzędnie, podrzędnie i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, 	<p>o cechach instrukcji, np. zasady gry</p> <ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) oraz poprawne związki wyrazowe formuluje tezę, podaje do niej argumenty i przykłady, odróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji, potrafi zabrać głos w dyskusji, zaprezentować i logicznie uzasadnić swoją opinię, wie, czym jest perswazja, i potrafi na nią odpowiednio zareagować <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przy wymienianiu oraz przed zaimkami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika, średnika, nawiasu, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni <i>ó-u</i>, <i>rz-ż</i>, <i>ch-h</i>, cząstki-<i>by</i> z czasownikami zna i stosuje najczęstsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stosuje tę wiedzę w praktyce, oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym zna i stara się stosować zasady zapisu przymiotników złożonych zna i stosuje zasady układu graficznego i uwzględni wszystkie niezbędne elementy następujących form wypowiedzi: list (w tym oficjalny), wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, streszczenie, scenariusz filmowy, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), życzenia, dedykacja, podziękowanie układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby było wierne utworowi /pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki, przyimki i wyrażenia przymiolkowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń pisze poprawne: tekst argumentacyjny, 	<ul style="list-style-type: none"> zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów wygłasza ciekawe, przekonujące, logiczne przemówienie, dbając o dobór najważniejszych argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń składa pomysłowe życzenia, podziękowanie, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka formuluje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi <p>PISANIE</p> <ul style="list-style-type: none"> stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, bezbłędnie stosuje w swoich pracach dwukropki, myślnik (również w zapisie dialogu), wielokropki, średnik, nawias, dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów w tytułach, cytatach i w przypadku ironii komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej
---	---	---	--

<p>ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, litery i sylaby; zna podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim i stara się je stosować</p>	<p>wykrzyknikowych, neutralnych; wskazuje podmiot (np. wyrażony rzeczownikiem, zaimkiem, podmiot domyślny) i orzeczenie czasownikowe i imienne; podaje przykłady zdań, w których podmiot jest wyrażony inną częścią mowy; podaje przykładowe wyrazy, które budują zdanie bezpodmiotowe, i przykłady takich zdań; rozpoznaje w zdaniach z lekcji pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (i jego niektóre rodzaje, np. czasu, miejsca, sposobu) i podaje pytania, na które odpowiadają; łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; konstruuje wykres krótkiego, prostego zdania pojedynczego; wyjaśnia pojęcia <i>związek wyrazowy</i>, <i>wyraz nadrzędny</i>, <i>wyraz podrzędny</i>, <i>grupa podmiotu</i>, <i>grupa orzeczenia</i>, wskazuje je na typowych, prostych przykładach, sporządza wykres typowego zdania złożonego</p> <ul style="list-style-type: none"> fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki własne i pospolite, a także niektóre rzeczowniki o nietypowej odmianie, czasowniki, przymiotniki; rozpoznaje i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, zaimki, określa formę czasownika: osobę, liczbę, tryb, aspekt (dokonany, niedokonany), stronę; z niewielką pomocą nauczyciela przekształca czasowniki: w stronie czynnej, biernej, zwrotnej, w różnych trybach, aspektach; rozpoznaje i nazywa na typowych przykładach typy liczebników; podaje przykłady różnych typów zaimków i wyjaśnia ich funkcję; oddziela temat od końcówki w rzeczownikach znanych z lekcji, wskazuje oboczności w typowych wyrazach odmiennych; odmienia (liczba, rodzaj, przypadek) i stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaje stopniowania (regularne, nieregularne, opisowe); rozpoznaje przysłówki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; podaje przykłady przysłówków odprzymiotnikowych i niepochozących od przymiotnika; rozpoznaje typowe przyimki (i wyrażenia przyimkowe), używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; na ogół poprawnie zapisuje czasowniki z częścią <i>-by</i>; rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>); stosuje wykrzykniki i partykuły; rozpoznaje najczęstsze zaimki i spójniki w tekście; poprawnie odmienia omówione na lekcji wyrazy o nietypowej odmianie, w tym czasownik typu <i>wziąć</i> fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby; dzieli głoski 	<p>charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, opis przeżyć wewnętrznych</p> <ul style="list-style-type: none"> w dłuższych wypowiedziach pisemnych stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy np. charakteru na podstawie zachowań i postaw dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu formuluje tezę, dobiera argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> słownictwa – wzbogaca tworzony tekst np. zdrobnieniami, zgrubieniami, synonimami, przeciwstawnymi (antonimami), wieloznacznymi; w wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przysłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki zdań; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, rozkazujących, wykrzyknikowych, neutralnych, w zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot (wyrażony rzeczownikiem i innymi częściami mowy: przymiotnikiem liczebnikiem, zaimkiem, podmiot domyślny, a w omówionych na lekcji przykładach wskazuje podmiot w dopełniaczu i zdania bezpodmiotowe), odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; rozpoznaje pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (na typowych przykładach – okolicznik czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia) i podaje pytania, na które 	<p>budowie)</p> <ul style="list-style-type: none"> zna zasady zapisu przymiotników złożonych, stosuje się do nich pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny i nieoficjalny, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, streszczenie, wywiad, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (w różnych formach) i streszczenie, pomysłowe życzenia, dedykację, podziękowanie, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), relację, scenariusz filmowy; dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim informacji układa rozbudowane fabularnie, pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie otwórcze/twórcze, list i dziennik z perspektywy bohatera, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć pisze poprawny, przemyślany, logicznie zbudowany tekst argumentacyjny sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (m.in. wstęp, rozwinięcie, zakończenie) zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał jej czytanie odbiorcy tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji sporządza poprawny, bogaty leksykalnie opis przeżyć wewnętrznych uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym, stylistycznym, ortograficznym w wypowiedziach związanych z lekturą, tekstem poetyckim, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy, przysłowia związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny dokonyuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym sprawnie wyszukuje i samodzielnie dobiera cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, płynnie wprowadza cytat
---	--	---	--

	<p>na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe i potrafi je nazywać; wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów; zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować</p>	<p>odpowiadają; buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia (bliższe i dalsze) i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu i wyrazy pozostające poza związkami zdania, tworzy wykres zdania pojedynczego i odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny, podrzędny, wyrazy równorzędne (szereg); wskazuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji; rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres zdania złożonego</p> <ul style="list-style-type: none"> fleksji – rozpoznaje i najczęściej poprawnie odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie znane z lekcji (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne); rozpoznaje i poprawnie odmienia czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb); rozumie konstrukcje strony czynnej, biernej, zwrotnej; rozpoznaje czasowniki nieprzechodnie; przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb); rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>); odmienia czasowniki typu <i>wziąć</i>; rozpoznaje, odmienia i stopniuje przymiotniki, wskazując sposób stopniowania (regularny, nieregularny, opisowy); rozpoznaje odmienia liczebniki; określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i dłuższych form zaimków); wskazuje przyimek (<i>i</i> wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje większość przyimków złożonych; używa odmiennych części mowy w poprawnych formach; oddziela temat od końcówki, wskazuje i wyjaśnia oboczności; wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności samogłoskowe, spółgłoskowe fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią a wymową w poprawnym ich zapisie; bezbłędnie dzieli głoski na ustne, nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; dzieli na głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, np. <i>ń</i> – <i>ni-s</i> – <i>ni-o</i>, zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim 	<p>do własnego tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> samodzielnie formułuje tezę, przy jej uzasadnianiu płynnie doбира przekonujące argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji <p>III. Kształcenie językowe</p> <p>Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie i swobodnie doбира zdrobnienia, zgrubienia, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej składni – samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy: rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyslny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, swobodnie rozpoznaje w zdaniach pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie (bliższe i dalsze), okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia); tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi; stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia i okoliczniki; swobodnie odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny (określający), podrzędny (określany), znajduje wyrazy pozostające poza związkami zdania, wyrazy równorzędne (szereg); odszukuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; dba o poprawne łączenie wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzi złożonych; bezbłędnie sporządza wykresy prostych i rozbudowanych zdań pojedynczych fleksji – rozpoznaje i swobodnie stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy o typowej i nietypowej odmianie przewidziane w programie nauczania; bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb, strona), wskazuje czasowniki przechodnie i nieprzechodnie; bezbłędnie rozpoznaje formy osobowe 	
--	---	--	---	--

			<p>i nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), swobodnie przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb, czas); bezbłędnie rozpoznaje przysłówki odprzymiotnikowe i niepochozące od przymiotnika i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; rozpoznaje typy liczebników, zaimków, zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami; bezbłędnie wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykulę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i swobodnie podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje przyimki złożone, swobodnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków; wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym, bezbłędnie wskazuje i wyjaśnia oboczności, wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe</p> <ul style="list-style-type: none">• fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów	
--	--	--	--	--